

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 27. SIJEČNJA 2012. - BROJ 51

ISSN 1452-9181 COBISS.SR - ID 222583303

IZDVAJAMO:

TEMA: Kamo odlaze naši mladi – 4-5

PREDSTAVLJAMO: Spunk – 7

DNEVNIK: Vrijeme za promjene – 8

INTERVJU: Vanna – 20-21

FOTO MJESECA

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«
Trg cara Jovana Nenada 15/II
24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Antonija Sudarević, Ivan Kovač,
Ivana Rudić, Anita Klinac,
Donna Diana Prčić

Lektura:

Vladan Čutura

Redaktura:

Zvonimir Perušić

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz potporu
Tajništva za kulturu i javno
informiranje Autonomne
Pokrajine Vojvodine,
kao i uz povremenu potporu
Ministarstva kulture
Republike Srbije

D. B. P.

Zabava

Dragi tinejdžeri i oni nešto stariji, ponovno ste, što sami najbolje osjećate »na vlastitoj koži«, u školskim klupama. Čujem od nekih da su zimski raspust već zaboravili, a one koji studiraju – siguran sam – ne treba podsjećati na ispitne rokove. Ipak, bit će prigoda da se nakratko opustite. Naime, ušli smo u vrijeme pokladnih manifestacija – prela, balova, maskenbala, mačkara... Zato je na naslovnici ovoga broja jedna od prijašnjih »najlipčih prelja«. Dakle, bit će zabave. A zabava je sastavni dio života. Baš kao i mnoge druge stvari, poput obveza, da ne kažem učenja. Stoga, nemojte pretjerivati sa zabavom, kako kojim slučajem ne biste prošli kao u čuvenoj Ezopovoj basni o cvrčku i mravu, koja nas poučava o značaju marljivosti i radišnosti. Nadam se da ju znate.

A u nekoj vrsti zabavnog »fazona« je i ovaj broj našeg »Kužiša«. Pišemo dosta o popularnoj glazbi, koja ne mora nužno biti zabavna, ali se ipak u tu svrhu najviše sluša. Donosimo intervju s glasovitom hrvatskom pjevačicom Vannom, priču o mladim srijemskomitrovačkim punkerima – Spunk, te ukazujemo na neke značajne albume. Tu je i razgovor s dječkom za primjer, Filipom iz Sonte. Ima i onih tekstova pisanih u slobodnijem stilu u kojima naši autori promišljaju svijet i pojave oko nas, osvrćući se na vječne teme, poput ljubavi, želje za promjenama, pravde... Da ne zaboravim, imamo i par savjeta – od toga kako izgraditi svoju osobnost u turbulencijama koje donosi proces ulaska u »svijet odraslih« do korisnih informacija kako povećati inteligenciju. Nadamo se da ćete od svega navedenoga pronaći nešto za sebe.

A i u ovoj, novoj godini, spremni smo na suradnju. Zato nam svoje tekstove, ideje, prijedloge, sugestije, šaljite na e-mail: kuzis07@gmail.com. Lijep pozdrav!

KAMO ODLAZE NAŠI MLADI NARAŠTAJI

Jesmo li sami sebi najveći neprijatelji?

Piše: Željka Zelić

Uplašeni ne samo podjelama nego često i nezainteresiranošću naših institucija da im osiguraju posao (ili daju određeni oblik satisfakcije), veliki postotak mladih koji završavaju studij u Hrvatskoj (njih više od 70 posto), svoje znanje radije implementira u intelektualni krug Hrvatske, a ne Vojvodine

Promatrajući malo širu društvenu zbilju u kojoj živimo, primjećujem kako ljudi sve više postaju bezvoljni, apatični, nesigurni u današnjicu, još više u sutrašnjicu. Djeca i mladi koji tek stasaju na putu zrelosti, kao da po defaultu preuzimaju modele ponašanja od onih starijih, od kojih se a priori očekuje iskustvenost, mudrost, znanje i što je najvažnije, pomoć na tom putu. Međutim, često se događa da bi bilo bolje ne nasljedovati te iste starije, jer jedino što od njih možemo naučiti jest kako iskopati jamu pa u nju baciti »neprijatelja«, a događa se da u jamu budu bačeni i prijatelji. Onda bismo još mogli naći i slučajeve gdje brat s bratom ne govori, gdje ljudi ne žele pružiti jedni drugima ruku, mnoštvo »tisnih noseva«, situacije u kojima sijevaju pogledi i čeka se pravi čas da se drugoga napadne, osudi, diskreditira, kako bi na koncu dobili pobjednika. A nema ništa ljepše od osjećaja da je netko poražen. Tako barem razmišljaju »pobjednici«!

Ako bi današnji mladi oponašali i živjeli samo na temelju postupa gore spomenutih kakvih je sve više, osobito u politici, a ne i na temelju vlastitoga iskustva i intelekta, strahujem, mnogi ne bi daleko dogurali.

Mladi naraštaji baštine ono što im ostavljaju stariji! Nažalost, u ne tako davnoj povijesti koja je obilježena ratovima, mladi npr. u Srbiji su bez vlastitoga iskustva točnije iz pukoga neznanja, baštinili osjećaj da Srbin mora »ne voljeti« Hrvata (namjerno ne rabim neki drugi, teži izraz), dok su mladi u Hrvatskoj naučeni obratno. Je li odgovorno takvim jednim sustavom vrijednosti »trovati« mlade koji u vrijeme rata nisu živjeli s ove ili one strane? Ne stvaraju li se na taj način generacije istih onakvih koji su nas prije dva desetljeća doveli do ratova?

U prvom redu, razumije se, važno je odrediti objektivnu istinu (davno zaboravljenu kategoriju) po kojoj bismo se trebali ravnati, a ne tek dopustiti da određene indoktrinacije utječu na našu vlastitu prosudbu. Nacionalizam, pozitivno konotiran, u jednom društvu može biti poticajan i može pridonositi razvitku određene nacionalne zajednice. Međutim, kada on postane sredstvo usmjereno protiv drugoga, dolazimo u situaciju u kojoj se sada nalazimo. Je li iz te i takve situacije moguće da obje ili pak više strana izađu istodobno kao pobjednici, ili pak moramo, svaki za sebe, biti gubitnici?

Globalizacija ne mora biti i nije uvijek negativno konotirana. Premda je sve više protivnika EU i općenito europskih integracija koji tvrde da brisanje granica dovodi i do brisanja nacionalnoga identiteta različitih naroda koji žive na tim prostorima. Jedno je sigurno, da brisanjem granica razlike među različitim, ako ništa drugo, barem postaju manje primjetne.

Odlazak bez povratka

Kada se prije nekoliko godina pokrenulo pitanje zašto hrvatsku zajednicu u Srbiji (Vojvodini) napušta sve više mladih intelektualaca, odnosno, zašto se nakon studija ovdje vrati samo 1 posto onih koji su otišli studirati npr. u Zagreb, nitko se zapravo nije upitao što se istim mladima može ponuditi nakon njihova povratka. Malo je onih sretnika kojima je ponuđen posao, a nekima je to bio i jedini razlog povratka. Kad se npr. one koji se ipak vrte pita jesu li se pokajali što su se vratili, nerijetko se dobije odgovor da jesu, ali je sad teško vratiti se natrag ili se pak boriti za neko bolje mjesto pod zvijezdama. Oni koji su pak imali čast studirati negdje na Zapadu još su jasniji u svojim odgovorima, a mnogi se od njih nakon godina učahurenosti ipak odvažavaju napustiti svoju čahuru i otisnuti se »na Zapad«! I nikada se više ne vrte! Uplašeni ne samo podjelama (iako ih većina to navodi kao glavni razlog), nego i često nezainteresiranošću naših institucija da im osiguraju posao (ili daju određeni oblik satisfakcije) nakon povratka, veliki postotak (njih više od 70 posto), svoje znanje radije implementira u budućnost i intelektualni krug Hrvatske, a ne Vojvodine. O tome svjedoče toliki Subotičani, ali i Tavankučani, Somborci i mnogi drugi koji svojim radom obogaćuju intelektualni krug Hrvatske, budući da je njihov rad tamo očito više cijenjen.

Zašto je tomu tako? U prvom redu, sadašnji obrazovni sustav koncipiran je tako da od djece i mladih ne traži angažiranost, još manje pokretanje vijuga da bi se do nekih odgovora došlo. Puno je lakše servirati im gotove formule, rješenja i informacije, stvarajući od njih robote koji kad se jednom suoče sa stvarnim životom (na poslu) iste te stečene obrasce ne mogu primijeniti u stvarnosti, jer su dijelom nenaviknuti na vlastito promišljanje.

A onda kada namjerno ili slučajno iskuse neku razmjenu studenata ili im se pruži prilika za odlaskom u inozemstvo pa se susretu s potpuno drukčijim sustavom, često se ne snađu jer se od njih zahtijeva da donose vlastite, pa i kritičke sudove. Kod nas je pak uvriježeno da samo stariji mogu kritizirati, obično mlađe.

Kad slušam neke starije, onda sam često u prilici čuti samo kritike, »mladi su ovakvi, onakvi, oni ne žele raditi, ne žele se angažirati...« i sl. Onda pak kad mladi izraze želju za angažiranjem u zajednici, često dobiju packe po prstima, ili ih se već u samom startu obeshrabri zbog čega onda trajno gube želju za bilo kakvim angažmanom. Umjesto da im na neki način da vjetar u leđa, dogodi se da početni entuzijazam u startu bude potisnut jer teško je angažirati se u sredini gdje je čovjek čovjeku vuk.

Sjeme podijeljenosti

Ne čude zato pesimističke izjave mladih koji upravo zbog podijeljenosti u zajednici, nemaju volje »prijeći granicu«. Povratak »doma« označio bi početak jedne nove polarizacije, tj. priklanjanja jednoj od najmanje dvije strane (Hrvata), a pripadnost jednoj, a priori, značio bi nemogućnost djelovanja na drugoj strani. Na taj način sjeme podijeljenosti bilo bi posijano u same »temelje« te mlade generacije i time bi bila osigurana kasnija podjela naše zajednice, jer tradiciju ne treba prekidati, zar ne?

Kako vrijeme više odmiče, počinjem se pitati zašto u svima i u svemu oko nas tražimo neprijatelje, pa kao da se stalno moramo braniti, puno češće protiv izmišljenih nego pravih neprijatelja. Nedostaje nam otvorenosti uma, sposobnosti promišljanja (a ne indoktriniranosti) i više kozmopolitskog duha! Učahurenost u vlastitu ljušturu, dovodi nas u situaciju upućenosti samih na sebe, a svaka takva upućenost razara nas same. Zato je naša zajednica i cjelokupno društvo razjedinjeno i tu bojim se nema lijeka, jer smo već u stadiju teških metastaza. Osim ako netko pametan ne lupi šakom o

stol, strgne mračnu zavjesu pa ugledamo svjetlost dana. A to bi već bilo pravo čudo!

Zato sve više mladih odlazi van i ne vraća se, sve manje njih želi se angažirati na kulturnom, političkom i općedruštvenom planu. Čini se kao da sjedimo u špilji i mraku, kao da svi postajemo dio različitih sljedbi (sekti) i volimo samo one koji su nama slični! Vjerujem da je to jedan od glavnih razloga zašto smo toliko nesretni i nezadovoljni, nezainteresirani za mijenjanje stvarnosti u kojoj živimo. Uljuljkanost i šutljivost nas naizgled može učiniti sigurnijima i zaštićenijima, ali trajno gledajući, može nam donijeti više štete nego koristi!

Savjeti mladima

Često se nakon različitih predavanja, simpozija i okruglih stolova na kojima se iznosi i raspravlja o određenom problemu, čuju prigovori da malo koji od njih osim tematiziranja određene pojave, donosi i konkretne prijedloge rješenja istih.

Zato kada je riječ o mladim naraštajima koji su ili će tek biti pred važnim životnim odlukama, imam nekoliko savjeta:

- Nemojte dopustiti da vas drugi zavedu svojim stavovima. Slušajte druge (starije), ali ne bespogovorno, nego neka vas njihova razmišljanja nukaju na vlastito promišljanje i istraživanje;
 - Ne primajte svaku istinu kao pravu istinu, nego ju pokušajte širim vlastitoga uma dokazati ili pak doći do što objektivnije istine. Istina često nije samo na jednoj strani već u sredini! A da bismo do nje došli, moramo čuti i jednu i drugu stranu;
 - Slušajte savjete starijih, prihvatite njihovu pomoć, ali pokušajte do rezultata doći i šireći vlastito znanje, spoznaje i sposobnosti, jer u konačnici, najbolje je za vlastite uspjehe biti sam zaslužan i odgovoran, a ne zahvaljujući milosrđu drugoga čiji onda dužnik se nekako prešutno postaje i ostaje doživotno;
 - Ne bojte se biti glasni u društvu, ali nikako nemojte biti preglasni. Svoje stavove branite argumentima, a ne kvazi istinama.
 - Budite kritični, ali s mjerom, i samo u onolikoj mjeri koliko ste i sami spremni dati svoj doprinos da se problem ili stanje u kojem se nalazite promijeni na bolje;
 - Ne bojte se prihvatiti odgovornosti koju vam ponude, ali samo onda ako iza sebe imate znanje kao pokretača novih ideja.
 - Nemojte se dati biti nečijim pijunima, ne dajte se izmanipulirati i biti marionete kako bi neki drugi došli do svojih ciljeva. Radije budite na slabijim »funkcijama« u društvu, nego da izgubite dio sebe i vlastitih stavova. Naučite ponekad reći »NE« da biste obranili svoje stavove;
 - U svemu što činite budite odlučni, samo onda kad za svaki svoj postupak imate opravdani argument.
- Ukoliko želimo bolji i pravedniji svijet, moramo prihvatiti i shvatiti da se svijet počinje mijenjati, kako je jednom prigodom rekla Majka Tereza, »onda kad se promijenimo ti i ja«! Samo onda ćemo moći izaći iz stanja da smo sami sebi najveći neprijatelji! A prije nego nešto zahtijevamo kao svoje pravo, potrebno je stvoriti zdravu sredinu u kojoj preduvjet zaposlenja neće biti opredijeljenost za jednu političku opciju ili stranu, mentalitet »veza i vezica« karakterističan za neke bivše ideologije, nego interes cijele naše zajednice kojoj unatoč neiskustvu i rupama u znanju, mogu pridonijeti i mladi intelektualci. Ono što je već učinjeno ne može se ispraviti, ali može biti dobar poticaj za budućnost, osobito onda ako u istoj želimo hrvatske škole i različite druge institucije. A kako ćemo to drukčije osigurati ako ne budemo ulagali u kulturu, znanje i buduće naraštaje. Hajdemo prvo skočiti, pa onda reći »hop«!

FILIP KURUC, SPORTAŠ, TAMBURAŠ I ODLIKAŠ

Momak sitni, Šokac dinamični

Odlikaš s dosadašnjim prosjekom ocjena 5,0

ozbiljno trenira karate, nogomet i rukomet,

a s uspjehom svira i u tamburaškom

sastavu KPZH »Šokadija«

Moj prijatelj Filip Kuruc deset je dana mlađi od mene. Rođeni smo u prosincu 1998. godine, ja 16. on 27. Odrastali smo u susjedstvu, mnoge sate i dane smo proveli u zajedničkoj igri. Druženje smo nastavili u dječjem vrtiću, kasnije u OŠ »Ivan Goran Kovačić«, sve do danas kada smo učenici VII. a razreda. Uzornog je ponašanja, u svim predmetima je vrlo uspješan, dosadašnji prosjek ocjena mu je 5,0. Aktivno trenira nogomet, rukomet i karate, a od malih nogu je počelo i njegovo druženje s tamburom, tako da je danas pravi majstor na ovom glazbalu. Član je tamburaškog sastava KPZH »Šokadija«. Filip je, ukratko, skroman dečko, sićušan stasom, ali duše do neba.

Mnogi kažu da je u osnovnoj školi baš VII. razred najteži. Kažeš li to i ti?

S time bih se složio samo u jednom dijelu. Istina, nije lako, no sve ovisi o svakom od nas, o načinu učenja. Učim redovito, nika da nisam bio kampanjac. No, ne ubijam se od učenja, mislim da je osnovno pažljivo pratiti predavanja novog gradiva, jer ukoliko se dosta toga upamti sa sata, nema potrebe kasnije se ubijati od učenja.

Ne samo da si odličan učenik, nego si i svestrani sportaš. Koje sve discipline upražnjavaš?

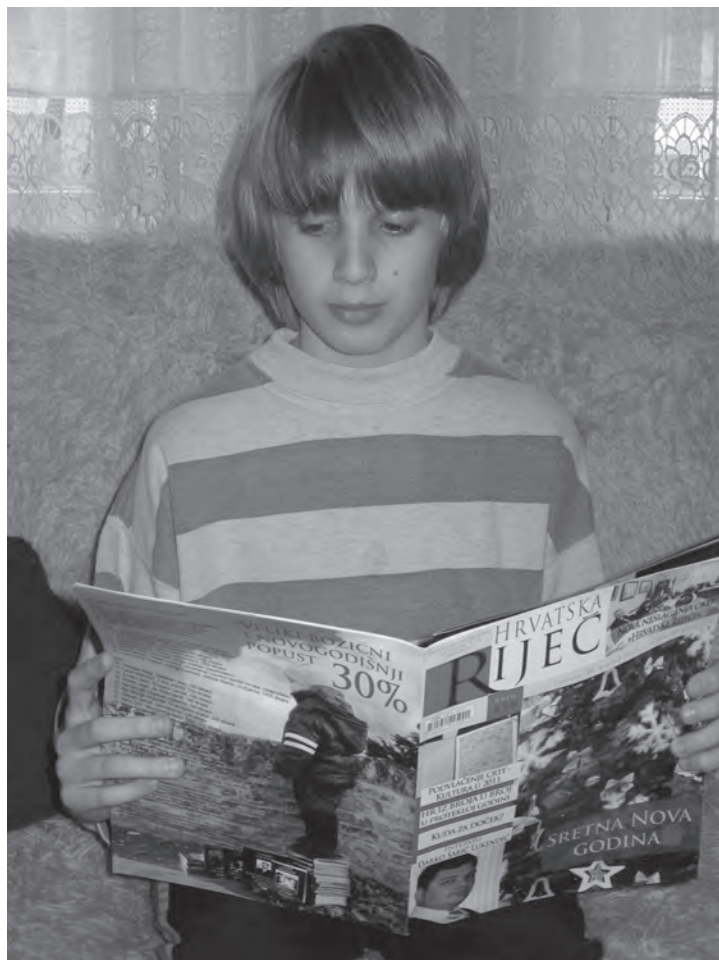
Redovito treniram karate, nogomet i rukomet. U »Dinamovoj« nogometnoj školi sam od prvog razreda, a treniranju nogometa posvećujem i najviše vremena. To mi je i omiljeni sport. Solidne uspjehe sam postigao u karateu, a najdraži su mi treće mjesto u Vojvodini iz 2007. godine i prvo mjesto na turniru u Apatinu. Imam *plavi* 2 pojas, a nadam se da ću od lipnja imati *ljubičasti*. Rukomet mi je pomalo grub sport, ali zahvaljujući samodisciplini i vještinama stečenim na treninzima karatea, uspješno izlazim na kraj i s tjelesno puno jačim protivnicima.

Kažu i da si dobar i perspektivan tamburaš. Od kada se družiš s ovim glazbalom?

Učenje osnova sviranja tambure započeo sam još u prvom razredu kod Adama Vidakovića. Moja starija sestra Maja primašica je, a danas oboje sviramo u tamburaškom sastavu KPZH »Šokadija«. Sviranje mi predstavlja veliko zadovoljstvo, opušta me i mislim da je najbolja relaksacija za dušu i um.

Za tvoju svirku u TS »Šokadija« vezana je i jedna anegdota. O čemu je riječ?

Pa, iz zezanja na probama rodila se jedna strofa bećarca koja je na prvom javnom nastupu izazvala pravi urnebes u gledalištu. To je strofa: »Pitali me odakle si sitni/Ja iz Sonte, Šokac dinamični«. Kako kraj ostalih članova sastava odista djelujem vrlo sitno, pu-

blika je to primila s velikim simpatijama i nagradila nas burnim pljeskom. Javne nastupe volim. Doduše, u pjevanju se još nisam skroz oslobodio, zna me pomalo i uhvatiti trema, no, u svirci baš uživam.

Od I. do IV. razreda izučavao si hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Zbog čega ovaj predmet ne izučavaš danas?

Pri upisu u V. razred bio sam u velikoj dilemi glede izbornog predmeta. Hrvatski sam oduvijek volio, a sada nam se odjedanput u alternaciji s njim nudila informatika. Odabrao sam ovu drugu soluciju, jer je to predmet budućnosti, a već i danas svima nama je jako potreban.

I za kraj, gdje Filip Kuruc vidi svoju budućnost?

Uzor u učenju mi je starija sestra Maja, koja je pretprošle godine u našoj školi bila učenica generacije. Upisala je srednju medicinsku školu, ja namjeravam njezinim stopama. Znam da je dostići ne mogu, ona učenju pristupa puno ozbiljnije od mene. Zanimaju nas i različite grane medicine. Sestra planira postati liječnica, mene više zanima mentalni sklop čovjeka, a najviše istraživanja na području proizvodnje lijekova. Vjerujem da ću uspjeti upisati željenu školu i da ću u životu raditi ono što volim.

Maja Andrašić

PREDSTAVLJAMO: SPUNK

Buntovni punk iz Mitrovice

Tko piše tekstove pjesama i koja je njihova poruka?

Tekstove pišemo Damir i ja. Trudimo se biti raznovrsni, iskreni i bez dlake na jeziku. Od pjesama s društvenom tematikom i problemima, preko naših vizija budućnosti, do veoma osobnih tekstova. Tekstovi opisuju naše okruženje, nevolje u društvu, ali i naše emocije, probleme i razmišljanja.

Kakvi su vam planovi za budućnost?

Naši planovi su jednostavni. Želimo konačno uraditi demo snimke i svirati što više. Što se tiče svirki, gurat ćemo autorske pjesme i planiramo nastupati u okolnim gradovima. Dosad je publika uvijek bila zadovoljna i ima je više nego što se čini, samo su se svi posakrivali u svojim domovima provodeći dane pred računalom.

Kako ocjenjujete stanje na domaćoj rock sceni?

Domaća scena je puna mladih bendova. Samo 2011. godine je objavljeno 70 izdanja, koliko sam ja upućen, a možda i više. Problem je u tome što nema medijske podrške i ma koliko bend bio dobar, ne može se pročitati. Evo, sami razmislite, jeste li čuli za neki dobar mlad bend, vjerojatno niste. U današnje doba, kada smo se okrenuli internetu, previše informacija nas zasipa i u tom blatu se gubi želja da se pronađe neki dragulj, jer svatko može oformiti bend, snimiti pjesme preko kompaa, napravi svoju Facebook i Youtube stranicu i da za njih čuje par stotina ljudi. Ali, pošto nema kritike, ni bend nema neki poticaj da napreduje, tako da imamo i gomilu loših bendova. Da ne pričam o tome što mnogi pjevaju na engleskom i nemaju nikakvu poruku, ali zato mogu proći na Jelen Top 10 listi. Ipak, da ne bude sve tako sivo, vratio nam se Koncert godine u Novom Sadu, sve više i više je festivala, kao i starih bendova koji ponovno počinju s radom. Čini mi se da se rock 'n' roll vraća na velika vrata u Srbiju. Pitanje je samo hoće li se i mladi prepustiti njemu.

Dario Španović

Spunk je mladi bend iz Srijemske Mitrovice. Kako im ime govori, sviraju punk glazbu i polako stupaju na nepostojeću underground scenu u Srbiji. Bend postoji od 2009. godine kada su Damir Tirić i Dimitrije Beljanski počeli praviti »buku«, kako neki ljudi nazivaju punk glazbu. O samom bendu, njegovim aktivnostima kao i o punk/rock sceni u Srbiji nešto više nam je rekao vokali i gitarist Dimitrije Beljanski.

Što vas je privuklo u punk glazbi?

Punk glazba je buntovna, puna energije i mladalačka. U njoj se najlakše snalazimo i najlakše nam je kroz punk prenijeti našu poruku. Osjećamo da je to što je potrebno ljudima, da pronađu izlaz iz svakodnevice pune licemjerja i terora s TV-a u vidu folka. Također, to je i nama izlaz iz tih gluposti koje svakodnevno plasira »Grand« i njemu slični, te se trudimo predstaviti mladima kvalitetniju glazbu. Žalosno je što mladi ljudi vide uzor u estradnim zvijezdama i ostalim ljudima koji niti imaju moralne vrijednosti, niti neku svrhu u životu osim da zgurnu što više novaca.

Koliko bend sada ima članova?

Bend trenutačno ima tri člana. Damir Tirić svira bubnjeve i to veoma dobro za svojih 16 godina, Igor Lamešić je petnaestogodišnji solo gitarist i na kraju ja, Dimitrije Beljanski (16), vokali i ritam gitara. U potrazi smo za bas gitaristom, iako imamo kompaktan i čvrst zvuk na bini. Ta nevolja nas prati od početka benda, za ove dvije i pol godine promijenili smo bar 4 basista.

Tko su vam glazbeni uzori?

Naši uzori su brojni, ali najveći utjecaj imaju bendovi Ritam Nereda, Bjesovi, KUD Idijoti, Trula koalicijac A od stranih bendova

to su Sex Pistols, Rammstein, Slipknot, Bad Religion. Osim direktnih uzora svaki član ima još poneki bend koje poštuje i voli kao i drukčiji stil muzike koji prati. Što se tiče samih pjesama trudimo se ubaciti neke hard-core i metal elemente u punk osnovi, jer nije dobro imati sužene vidike, ni u glazbenom, a ni u bilo kom drugom smislu.

Kako ste mlad bend, sigurno su vas pratili i neki početni problemi?

Problema nikad ne manjka. Prostora za probe često nije bilo, snalazili smo se kako smo znali i umjeli. U početku smo svirali u podrumima i dvorištima. U jedinjoj prostoriji koju je grad namijenio za probe benda nisu nam dozvolili da vježbamo. Kolege iz benda Love Gun bi nam povremeno ustupili njihov termin da vježbamo kada bismo se spremali za zajedničke svirke. Od nedavno imamo probe u prostorijama za mlade koje pripadaju Katoličkoj crkvi, i na tome smo zahvalni da nam je netko omogućio šansu za napredak. Naravno, prostor nije jedini problem, ali nitko ne želi slušati svoju kuknjavu, već je i na nama da probleme rješavamo. Nikada ne smijete odustati, ma koliko situacija bila loša.

Gdje ste dosad nastupali?

Nastupali smo na gradskom trgu u Srijemskoj Mitrovici, na festivalu »Enter« i kupili brojne pohvale. To je bila naša prva svirka, a postava je prilično drukčija sad. Tri svirke smo imali u kafiću Zoki, i to su bili pravi underground događaji. U posljednje vrijeme smo održali seriju koncerata u kafiću Che. U Mitrovici nema baš mnogo lokala u kojima se mogu održavati svirke, i ljudi su prilično nezainteresirani, te se mi trudimo pomaknuti stvari s »nulte točke«.

VRIJEME ZA PROMJENE

Stigao nam je siječanj. Koliko je kome drag, o tome se može do jutra diskutirati... Nama mladima možda ništa ne znači problematika ovoga mjeseca, ali zato našim roditeljima koji nas izdržavaju, znači i te kako. Treba preživjeti snježne dane i usput zadržati novac u novčaniku! Svi su negdje bili u provodu za Novu godinu i to vjerojatno u nekom »skupljem« izdanju. A bilo je i darova. Dugačka lista troškova, složiti ćete se. Eh, ti novci nisu pali s neba, niti itko od nas posjeduje drvo na kojem raste takva vrsta. Ne. Naša obitelj se postarala i možda dala i više sredstava nego što si inače može priuštiti.

Ono što želim reći je da trebamo biti ponosni, zahvalni i trebamo poštivati naše najdraže, jer zbog njih smo velikim dijelom »ono« što jesmo. Ne možemo baš reći da se možemo pohvaliti da smo »najbolja djeca« na svijetu, jer imamo i svojih nestašnih trenutaka. Zbog toga služe male ali korisne – promjene. Sada je idealno vrijeme za to, jer kao što to obično biva, skoro svatko pokušava nešto promijeniti od prvog dana u mjesecu, tjednu ili godini. Budući da je još uvijek siječanj (doduše, pri kraju), možete zabilježiti na papir što biste promijenili na sebi i u sredini u kojoj živite.

Neke od najpoznatijih želja koje se »vrte« su: želim smršaviti, želim postati bolja osoba, voljela bih više vremena provoditi s obitelji, prestat ću pušiti, početi ću s nekim sportom... Te odluke, ukoliko ih počnete primijenjivati, mogu biti preduvjet za ljepši, harmoničniji način života, a nisu nerealne. Uz manje ili više napora, u ovisnosti od težine izazova, čovjek se može izboriti i uspjeti u svom cilju. Samo treba slijediti svoj put, ne skretati sa staze, jer na tom putovanju ima mnogo prepreka koje i nije tako lako svladati. No, prvo treba započeti, a taj prvi korak je i najteži. Nije lako prestat s određenom rutinom, ali kada jednom vidiš da više ne funkcionira jedan način, vrijeme je poslužiti se dru-

gim! I uvijek imati u glavi – ne odustajati.

Koliko puta ste nakon blagdana čuli svoje prijateljice kako kukaju: »Vidi mi stomak! Toliko sam se najela tijekom blagdana...« Ili jednostavo: »Moram smršaviti. Idem na dijetu od Nove godine«. Dobar početak je i uvidjeti da postoji određeno nezadovoljstvo. Postoje ljudi koji ne žele vidjeti svoj problem koji zna biti očigledan, u zavisnosti od situacije i nikako ne uspijevaju izbaviti se iz određene situacije. Svatko tko je svjestan svojih vrlina i mana je već na dobrom putu! Svoje kvalitete također može zabilježiti na papir (ne mora to biti samo papir, može to biti i Word na kompjutoru!), postajući ih svjesniji. Nabrojite svojih 10 osobina zbog kojih se ponosite. Vidjet ćete, odmah ćete se bolje osjećati. I to je jedna mala promjena! I to pozitivna!

»Želim postati bolja osoba.« Rečenica koja toliko

dobro zvuči, ali ju treba provesti u djelo. Ako vam je istinski u cilju jedna ovakva želja, potrudite se da ju ostvarite prvo s malim stvarima. Primjerice, kupite biljku koju ćete njegovati u svojoj sobi! Njegujte je i već ste učinili nešto lijepo čime se možete pohvaliti. Imate psa? Prošetajte ga, nahranite ili mu kupite novu zdjelicu za hranu! Nazovite voljenu osobu (bio to vaš dečko, djevojka, majka, otac, najbolja prijateljica) i pitajte kako je. Napravite si frizuru, pročitajte neku knjigu, skuhaite neko zdravo jelo i iznenadite svoje najmilije... Ima mali milijun stvari koje možete učiniti kako bi osmijeh bio na vašem licu!

Život doista mnogo pruža, a na nama je da pronademo što nam najviše odgovara, koje su to osobe bez kojih ne bismo mogli živjeti. Sve je to dio promjene. Sam proces od pisanja na papir do ostvarenja cilja. Gandi je jednom rekao: »Budi promjena koju želiš vidjeti u svijetu.«

Donna Diana Prčić

MUZEJ PREKINUTIH VEZA U ZAGREBU

Uspomene na policama

U Zagrebu postoji zanimljiv muzej – Muzej prekinutih veza. Muzej prekinutih veza je djelo Olinke Vištica i Dražena Grubišića, prvi put je predstavljen na 40. Zagrebačkom salonu primijenjene umjetnosti i dizajna. Otada izložba je 4 godine, gostujući po svijetu, prikupljala uspomene iz svih dijelova svijeta. Izložba ne sadrži nikakvu povijesno vrijednu kolekciju, ona se sastoji od predmeta običnih ljudi. Bit izložbe, kao što kaže sama autorica Olinka Vištica, je da se ljudi oslobode svojih bolnih uspomena na prekinute veze, nestale ljubavi. Zanimljiva je konstantna promjena ove izložbe, jer svatko može donijeti svoju uspomenu i ostaviti ju tamo. Na policama možemo pronaći sms poruke, pisma, osušeno cvijeće, ruske kondome, vjenčalice i još mnogo bizarnije stvari. Muzej je podijeljen na sobu nagovještaja prekida, sobu strasti, ljutnje-bijesa...

Značaj same izložbe je velik jer počiva na ideji, a ne na kolekciji. Ona predstavlja veliki zaokret u muzeologiji, pogotovo u Hrvatskoj i ostatku naše regije, a svojom idejom izložba je privukla velik broj posjetitelja. Vrijedna kolekcija gubi svoju vrijednost ukoliko ne počiva na ideji. Zato danas Prirodoslovni muzej u Zagrebu ostaje prazan, dok ova izložba uspomena bilježi dobar posjet. Povijest čovječanstva nam je prikazivana na razne načine, ali povijest čovjeka kao pojedinaca je uvijek nekako bila nebitna za ove institucije. Ova izložba nas uvodi u prošlost pojedinca i daje nam pravo da uzmemo dio boli jedne duše i mogućnost da izbrišemo bol na unikatan način.

Svatko ima neke uspomene na bivše ljubavi. Neki ljudi ih se otarase odmah

nakon prekida, a neki manje hrabri ih pohranjuju u kutije. Kutije sklanjamo na neka nebitna mjesta i otvaramo ih da bismo hranili svoju bol i poput mazohista ih pohranjujemo natrag, na sigurno, jer nam je žao uništiti uspomenu ili jednostavno vjerujemo da je dio nas. Na taj način prekinutu vezu pokušavamo spojiti, oživjeti

nalno. To daje priliku svima nama da zamisljamo nečiju ljubav i kraj iste, dobivamo maleni dio iz kojega možemo izgraditi svijet. I ne, prostorija nije puna duhova prošlosti, ispunjena je čovjekom, naša priroda kolekcionara boli izvire iz svakog kuta. Ne, nećete naučiti ništa, samo ćete upoznati prošlost mnogih ljudi, ponijet

ju makar u toj kutiji jer je u stvarnom svijetu odavno mrtva.

Prošetati prostorijom punom tuđih uspomena, osjetiti mirise strasti, one »lje-kovite« mržnje, koja navodno liječi rane, ostavlja snažan dojam na čovjeka. Svaka uspomena ima svoje pojašnjenje koje svima, osim toj jednoj osobi, djeluje ba-

ćete dio duše koja je ostavljena tamo na policama. Ili ćete pak ostaviti dio svoje na istim u nadi da će je bar netko uzeti, kasnije će ta nada nestati, jer nikada nije ni bila važna. Jer se ona zapravo ne može nazvati nadom, nego zabludom.

Ivana Rudić

Obavijesti za maturante

Hrvatsko nacionalno vijeće obavještava zainteresirane maturante, koji žele pohađati pripremnu nastavu za državnu maturu u Republici Hrvatskoj, da se obrate u ured Hrvatskoga nacionalnog vijeća, radi informacija i organiziranja pripremne nastave, najdulje do kraja siječnja.

Prijave i informacije mogu se dobiti na telefon 024/ 554 623 ili

osobno u uredu u Preradovićevoj ulici br. 13 u Subotici, svakog radnog dana od 7 do 15 sati.

Inače, na studentskom portalu www.mojfaks.com možete pregledati popis visokih učilišta u Hrvatskoj razvrstanih po gradovima te druge korisne informacije vezane uz studiranje i studentski život.

BEZ DLAKE NA JEZIKU

Da sam Bog, da imam tu moć olako mijenjati svijet i život na njemu, što bih promijenio? Bih li promijenio ljude tako da najviše odgovaraju meni kao nepobitnom autoritetu, bih li od njih napravio robote i robove koji bi mi laskali i govorili da sam u pravu? Ili bih možda promijenio sebe, tako da im se uvlačim u svaku stanicu i ispunjavam sve iracionalne želje i prohtjeve bez trunke napora? Ili bih zbrisao ostatak čovječanstva i ostavio čitav planet samo za sebe? Započeo novu civilizaciju sa životinjama?

Bih li posegnuo za materijalnim stvarima i obdario svoju obitelj sedmicom na lotu, novim autom, kućom na Ibizi i jahatom? Bi li moja mržnja prerasla u nekontrolirani gnijev i bih li onda zdrobio sve svoje neprijatelje jednim pljeskom ruke? Možda bih umjesto toga učinio da svi ljudi postanu optimisti i učinio da se konstantno smiješe.

Sloboda i ljubav

Čovjek kao jedino biće koje može slobodno voljeti, zna tu ljubav zlorabiti, izopačiti i okrenuti u pogrešnom smjeru, jer sebi sve dozvoljava i jer je to njegovo nepobitno pravo. Umjesto što usmjeravamo ljubav k novcu, krvi i seksu, možda bismo je trebali usmjeriti k čovjeku kao vrsti, k našoj unutarnjoj sreći, jer prije nego što možemo voljeti druge, moramo prvo voljeti sebe, težiti k sreći i imati vjeru. Kao Bog, prvo bih podigao ljudima samopouzdanje, njihov osjećaj za vrednovanje samih sebe, jer ukoliko se vječito dodvoravamo drugim ljudima, činimo sve kako bi drugi bili sretni, a vlastite osjećaje zanemarujemo, nikako ne možemo pronaći ljubav.

Ljudi su ili sadisti ili mazohisti, ne postoji ništa između toga, ne postoji osoba koja u sebi ne pronalazi malo jedne ili druge osobine, kao što ne postoji niti jedna osoba koja u nekom mračnom kutku svoje duše, u jednom trenutku svog zemaljskog života nije pomislila na odnos s osobom istog spola; ljudi su radoznali i to je prirodno. Kao Bog, našao bih granicu, zlatnu sredinu, jer ići iz krajnosti u krajnost može biti bolno i degradirajuće, kako za sadiste, tako i za mazohiste.

Da sam Bog

Čovjek–životinja

Ljudi su bića koja su po obrani svojeg teritorija gora od vukova, medvjeda ili osa. Ukoliko mislite da je medvjed koji raskida i pojede čovjeka zbog upada na njegov teritorij zao, kakav je onda čovjek koji je komandirao, upravljao i izdavao naredbe u ratu? Kakav je čovjek koji je ubijao ljude u plinskoj komori jer nisu bili isti kao on, kakav je čovjek koje je poveo čitav rat zbog toga što je netko drugi prijetio da mu preotme ženu, kakav je čovjek koji nemilosrdno zalijeva svoje biljke krvlju jer mu je potrebno još – još prostora, još novca, još obilja, još života, još, još, još...

Kao Bog, obrisao bih nagon za mržnjom u srcima ljudi. U redu je imati prijatelje i osobe koje ti se manje sviđaju, ali nije u redu imati neprijatelje, nije u redu mrziti. Mržnja je riječ koja je toliko jaka da je mi ne možemo razumjeti i trebamo je isključiti iz naših života. A da bismo to uradili, moramo naučiti oprostiti.

Potreba za lažima

Čovjek kao biće koje gleda da sačuva svoju stražnjicu, kadar je uraditi bilo što što bi ga dovelo do konačnog odredišta, do blagostanja i uspjeha u životu. Makar to značilo da mora lagati, varati i lomiti ljude oko sebe. Laži pričaju ljudima, pomažu im prikriti pravog sebe i kroz laži projektiraju ono što žele da im se dogodi u stvarnom životu. Lažima, ljudi će se izdići iznad dru-

gih ljudi, lažima će kreirati figuru od perja koja će rasti i rasti dok ne udari u drugu figuru gdje će se raspasti poput kule od karata, a lažov će na sebe naljepiti još jednu sramotnu cedulju. I zašto onda to radimo? Zašto lažemo sebe i ljude oko nas? Je li užitek koji laži pružaju doista bolji od stvarnog života? Kao Bog, izbrisao bih potrebu za lažima.

Ljudi nerijetko određuju pogrešne ciljeve u svom životu, olako shvaćajući život. Ljubav? Kakva ljubav, bitno da ja prvo sebi osiguram dobar posao s dobrom plaćom, a tek onda mogu nekako i pomisliti na ljubav. Ne kažem da se sreća ne može kupiti novcem, jer je to najobičnija baljezgarija – naravno da smo sretni kada sebi kupimo komad odjeće koji smo žarko željeli, album našeg omiljenog pjevača, najnoviji model i-Pod-a, čokoladu s »orgazmičkim« okusom, ali je veoma pogrešno kada nam jedino novac pruža sreću i zadovoljstvo. Žalosno je kada ne možemo naći nijedan drugi način da nađemo sreću, kad nam obitelj nije ništa drugo do samo jedna u nizu obveza, kada nemamo i ne želimo sklapati prijateljstva...

Kao Bog, ukinuo bih novac – jer ako smo svi jednaki, ako već govorimo da smo jednaki, onda se i ponašajmo tako. Ne postoji crna, bijela ili žuta rasa, ne postoje homo i heteroseksualci, ne postoje katolici, pravoslavci, muslimani, ateisti... Svi smo mi homo sapiens sapiens.

Ivan Kovač

SAVJETI

Znaš li da možeš povećati inteligenciju?

Obično je uvriježeno mišljenje kako se rodimo s određenim kvocijentom inteligencije koji se ne može znatno povećavati i smanjiti tijekom života. No, najnovije istraživanje govori upravo suprotno i što je još bolje, najviše vrijedi upravo za tinejdžere!

IQ promjene

Radi se o studiji na jednom sveučilištu u Londonu, a u kojoj je sudjelovalo 14 djevojaka i 19 mladića prosječne dobi 14 godina. Oni su 2004. i potom ponovno 2008. bili podvrgnuti kombinaciji snimanja mozga te verbalnih i neverbalnih testiranja. Promjene u kvocijentu inteligencije zabilježene su kod čak 39 posto tinejdžera, a 21 posto ispitanika pokazalo je promjene u tzv. prostornom razmišljanju. Znanstvenici su ovime po prvi put otkrili da su promjene u inteligenciji povezane s promjenama u dvije regije u mozgu. Utvrđeno je da je povećanje verbalne inteligencije u korela-

Adolescencija ključna

U izvješću istraživanja piše kako smo skloni mjeriti djeci inteligenciju već kada krenu u školu te obično misliti da se ona ne mijenja kroz život. Međutim, studija je pokazala da se inteligencija razvija i to upravo u tinejdžerskoj dobi, ali i kasnije. Stoga bi školski sustav trebao paziti da ne otpisuje mlade koji zaostaju u rješavanju određenih problema i zadataka jer oni kasnije mogu postići i više nego zavidne rezultate.

Primjerice, u studiji je sudjelovao i Sebastian Friston koji danas ima 23 godine. Na početku studije izmjeren mu je prosječan

Kako povećati inteligenciju?

Školuj se – iako se možda u današnjem društvu može stvoriti dojam kako školovanje nije »in« ono je ipak prava stvar za tvoje mozak.

Traži simetriju i poznate likove – dok hođaš u školu ili iz škole nemoj samo spustiti nos do zemlje. Gledaj stvari oko sebe, traži neki poznati lik u oblaku, refleksiji svjetla, obliku stabla. Ovako vježbaš mozak.

Svaki dan nova sitnica – riješi križaljku, rebus ili sudoku. Nauči novu riječ iz jezika kojeg učiš. Sve to je vježbanje moždanih stanica.

Mozartov efekt

Mnoge su studije pokazale da se IQ povećava nakon 10 – 15 minuta slušanja klasične glazbe, što se nazvalo Mozartovim efektom. Stoga, što kažeš da umjesto Lady Gage ili Rihanne raspališ jednu »Malu noćnu muziku«?

ciji s rastom gustoće u lijevom motoričkom korteksu, području koje se aktivira tijekom govora, dok je povećanje neverbalne inteligencije povezano s rastom gustoće prednjeg dijela malog mozga.

IQ, dok je na sljedećem testiranju imao jedan od najboljih rezultata. Također, ističe kako je u školi imao znatnih poteškoća s učenjem te je stalno išao na instrukcije. Danas, pak radi na doktoratu iz računarstva. Kaže kako je do promjene došlo kada je doista počeo učiti i to stvari koje su ga najviše zanimale.

Učiti nove stvari

Znanstvenici koji su proveli studiju smatraju kako je bitno biti umno aktivan i učiti nove stvari, a ne ulijeniti mozak. Mladi aktivnog i budnog mozga kasnije bolje napreduju, dok oni lijeni koji se zatupljuju televizijom i sličnim (ne) aktivnostima kasnije plaćaju cijenu svoje neaktivnosti – opada im inteligencija.

Jedi inteligentno – povrće, voće, žitarice, orašasti plodovi stvari su za koje je dokazano da hrane mozak i poboljšavaju njegove funkcije.

Opisuj na glas – izaberi riječ i opisuj je sa što više novih riječi ili sinonima. Super stvar je uzeti rječnik stranih riječi i učiti nove pojmove. Svaki dan novi pojam.

Spavaj – mozak ostaje vrlo aktivan i dok spavaš, prerađuje kratkotrajno pamćenje i sprema ga u dugotrajno. Dugotrajniji nedostatak sna može itekako smanjiti mentalne mogućnosti.

Izbjegavaj alkohol, drogu, cigarete – ovo opterećuje mozak, dehidrira ga i smanjuje umne sposobnosti.

(www.teen385.com)

KUŽIŠ ?!

Drljava

kazalište

Najbitniji albumi hrvatske popularne glazbe: Ibrića Jusić, »Amanet«, Dancing Bear, 2003.

Sevdah za sladokuse

Karijeru poput one Ibrića Jusića teško je, ako gotovo ne i nemoguće podijeliti u »ravne časti«.

Počeo je kao golobradi dječarac s gitarom, u društvu svog vjernog i neizostavnog psa, slično nastupivši i nedavno na 50. obljetnici festivala »Omladina« u Subotici, gdje je, poput mnogih mu kolega i njegova zvijezda prvi put zabljescula, u stilu francuskih šansonijera i baladera na glasovitim recitalima koji su počinjali uvijek u ponoć, na skalinama u rodnom mu Dubrovniku.

Samo su se gomilali nastupi na festivalima domaće zabavne glazbe, tako smo ih tada zvali, izvođenjem uglazbljenih, uglavnom pjesama *Zvonimira Goloba*, *Dobriše Cesarića*, *Hrvoja Hegedušića* i inih. Nikako ne smatrajući da je loše prolazio na njima, dapače, Ibrić je odlučio izvjesno vrijeme potražiti utočište u domovini šansone, Francuskoj, gdje je čak i uhićen radi provala u butik. No, ti su dani za njim, vraća se u domovinu, postiže sve

ljepše rezultate skladbama, prije svih svojega starijega brata, ex-lidera Dubrovačkih trubadura, skladatelja, glazbenika i aranžera *Đele Jusića*.

Prava je hrpa Ibrićinih albuma koja bi imala čast uvrštavanja u ovu rubriku, osobito se to odnosi na prva četiri albuma i njegov rad u Švedskoj, no ovoga se puta osvrnimo na »Amanet«, zbirku obrada zapadno-hercegovačkih i, uopće, bošnjačkih pjesama, koje je Ibrić obradio u maniri aktualnog etno-trenda, ali ne nikako, ne plašite se, na način *Gorana Bregovića*.

CD je dobio i svoj nastavak, sjajni »Amanet 2«, ali neka u ovom tekstu bude riječi o prvome dijelu.

Ibrić se Jusić okušavao na svim poljima šansone i baladerskih napjeva, koristeći kao podloške istih pjesme *William Shakespearea*, *Bertolda Brechta*, koje je, poput svojega kolege i prijatelja, »suborca« *Drage Mlinarca*, rabio za potrebe kazališnih performanci. No, pravi potez je bio kada se dosjetio da od svojega korijenja

(podrijetlom, Jusići su iz Bosne i Hercegovine, premda pravi dubrovački »gospari«), napravi pravo remek-djelo. »Amanet 1« je osobito djelo i pravi dragulj u baštini bogate Jusićeve glazbene riznice. Pjesme se samo gomilaju, s užitkom slušanja, od »Tamburalo momče u tamburu«, preko »Laku noć«, »U Stambolu na Bosforu«, »Kradem ti se u večeri«, »Tebi, majko, misli lete«, »Voljelo se dvoje mladih/Žute dunje«, do najbolje obrade »Što te nema« (koje bi se zastidjela i sjajna kantautorica *Jadranka Stojaković*, koja je ovu pjesmu često i rado uvrštavala u svoj repertoar), do maestralne »Lijepi li su mostarski dućani«.

Sevdah, sjajan glas, aranžmani za pet plus, instrumentarij od francuskih harmonika, čemana i gajdi, bosanske tambure i klarineta, čini ovaj album neizostavnim draguljem u kolekciji svakog glazbenog sladokusa, ma kojemu se žanru izvolite privoljeti – od jazza, preko etno-popa, do folka.

Robert Tilly

SUPERMAN

Pučki heroj Matija Gubec

Borac protiv vampirskog sustava

Ambroz Matija Gubec (nepoznato rođenje, umro 15. veljače 1573. u Zagrebu) bio je hrvatski seljak i vođa seljačke bune u Hrvatskoj i Sloveniji. Prije bune, Gubec je bio kmet na imanju zloglasnog Franje Tahija.

Povijest ne pamti mnogo od njegova života, pogotovo ne prije sudbonosnih događanja tijekom bune. No, poznato je da su seljaci izabrali Gubeca za svojega vođu te se on u kratkom vremenu pokazao kao sposoban organizator i nadahnjujući vođa, pa je odmah nakon mučeničke smrti ušao u legendu.

Seljačka buna dogodila se 1573. godine nakon što su seljaci odlučili prestati plaćati poreze svojim vladarima, a jedan od tih vladara poslao je naoružane plaćenike koje su seljaci spremno dočekali. Međutim, Hrvatski sabor reagirao je tako što je seljake proglasio izdajnicama, na što su oni odgovorili sveopćim ustankom protiv feudalnih gospodara. Za vođu bune izabran je Matija Gubec koji je sa svojim najbližim suradnicima i prijateljima Ilijom Gregorićem, Andrijom Pasancem, Nikolom Pozepcom, Vinkom Lepoićem i drugima podigao seljake na ustanak u noći s 18. na 19. siječnja 1573. godine.

U vrlo kratkom vremenu Gubec se pokazao kao prvi vođa koji ne posustaje i koji je svojim stavovima i ponašanjem uspio tada nadahnuti mnoge da se pridruže. Kao vođa predvodio je seljake u presudnoj bitci protiv plemića kod Stubičkih Toplica 9. veljače 1573. No, seljaci su tada bili poraženi, a Gubec je kao vođa odveden u Zagreb, gdje ga je čekala kazna za poticanje seljaka na pobunu. Kao primjer ostalima, smaknut je 15. veljače, a prema legendi stoji kako je javno bio mučen na Markovu trgu tako što su ga natjerali da nosi krunu od usijanog željeza, nakon čega je raščetvoren.

Matija Gubec je do današnjeg vremena ostao najveći narodni junak Hrvata. Tijekom Drugog svjetskog rata njegovim je imenom nazvana jedna slovenska i jedna hrvatska partizanska brigada. Posebno je slavljen u socijalističko doba, pa je tada podignut i njegov spomenik u Gornjoj Stubici, čiji je autor Antun Augustinčić. Ivica Krajač, Karlo Metikoš i Miljenko Prohaska autori su prve hrvatske rock-opere Gubecbeg, nazvane upravo po vođi seljačke bune. Najčešće ime ulica u Hrvatskoj je Ulica Matije Gupca, prema istraživanju Slavena Letice. U Beogradu još uvijek dvije ulice nose Gupčevo ime. U Kraljevini Jugoslaviji izdana je poštanska marka s njegovim likom.

Gubeca slave i vođovodanski Hrvati. U više mjesta značajne ulice nose njegovo ime, osnovna škola u Tavankutu, te KUD-ovi u Tavankutu i Rumi. Godine 1938. u Subotici je djelovalo Hrvatsko akademsko društvo Matija Gubec, dok se 1945. početak rada Hrvatskoga narodnog kazališta u Subotici obilježio upravo predstavom »Matija Gubec«, Mirka Bogovića u režiji Branka Špoljara.

Premda su poratne socijalističke vlasti glorificirale Matiju Gupca, i same su nečovječnim postupcima prilikom prisilnog oduzimanja dobara seljaka te agrarnim reformama više sličile na one protiv kojih se Gubec borio.

Štoviše, i u današnje vrijeme je zbog tlačenja teško biti seljakom, a bune seljaka se po pravilu surovije kažnjavaju negoli bilo čiji drugi građanski neposlusi. To potvrđuje i prošlogodišnji prosvjed poljo-privrednika kada je, prema izvješćima medija, pripadnik policije grubo nasrnuo na traktorista tijekom prosvjedne vožnje u njivama. Marinko Čović iz Đurđina doživio je tim događajem traumu, ali se uvrstio u hrabre muževe koji su stali na branik dostojanstva proizvođača hrane, stupova koji na sebi nose cjelokupnu društvenu ekonomiju. Time se ocrtavaju obrisi jednakosti u vampirskoj biti srednjovjekovnog feudalizma, pokušaja komunizma dvadesetog stoljeća i sadašnje kapitalističke tranzicije na razvalinama nacionalizma.

N.P.

HUTECH / ZNANOST

Najstarija astro karta?

Vijest o otkriću dr. Staše Forenbahera i dr. Alexandera Jonesa u spilji Spila na Pelješcu, o kojem su objavili rad u Journal for the History of Astronomy, obišla je svijet. Svi pišu o najstarijoj astrološkoj ploči pronađenoj u pećini koju se nije gledalo više od 2.000 godina, navodi Danas.hr. Vijest o pronalasku ploče objavilo je desetak internetskih portala engleskoga govornog područja, a završila je i na ruskom portalu Gazeta.ru.

U člancima se ističe kako su do otkrića došli dr. Stašo Forenbaher i dr. Alexander Jones s Instituta za antičke studije Sveučilišta u New Yorku. Jones je za Daily Mail kazao kako je ploča pokazivala ljudima gdje se nalaze sunce i mjesec i gdje se nalaze pojedini planeti u trenutku nečijeg rođenja.

Dr. Stašo Forenbaher je pak za LiveScience objasnio kako je ploča godinama pozorno sastavljena od pronađenih komadića. Pronađena je u dijelu spilje koji je bio zatvoren oko 2.000 godina.

Google-plusovaca – 90 milijuna

Iako je Google+ s radom započeo pred tek nešto više od godinu dana, do danas je stekao respektabilan broj korisnika. Iz Googlea su, naime, objavili kako njihova društvena mreža broji više od 90 milijuna korisnika, piše Bug.hr.

Da bi podatak bio impresivniji, iz Googlea su poručili kako je mreža otvorena za javnost tek nešto više od četiri mjeseca. Također, servis se konstantno nadograđuje – jednom novom mogućnošću svaki dan – posljednja u nizu je mogućnost snimanja videa za YouTube izravno iz Plusa.

Prije četiri mjeseca kada je Google+ krenuo s javnim radom, u kompaniji nisu znali kako će javnost primiti servis, objavili su iz kompanije. Odziv korisnika pomogao je izgraditi servis kakav imamo danas – zahvalni Googleovci poručili su milijunima (dobrovoljnih beta testera).

Za usporedbu, Facebook je na jesen imao oko 800 milijuna korisnika.

Najmanja 3D karta na svijetu

Znanstvenici u Zurichu kreirali su najmanju 3D kartu na svijetu – kartu svijeta. Organizacija Guinness World Records je i službeno prihvatila IBM-ov »savršeni« nanosvijet, piše Net.hr.

Veličina karte mjeri se na miniskali od 22 od 11 mikrometara. Kako biste bolje razumjeli o kojoj je veličini riječ, znanstvenici kažu da bi čak 1.000 ovakvih karata moglo stati na samo jedno zrno soli.

Karta je »nacrtana« na polimeru i sastoji se od 500.000 piksela, svaki veličine 20 nm², a nastala je za samo dvije minute i 23 sekunde.

Karta koja se može vidjeti samo uz pomoć mikroskopa predstavlja novu tehnologiju koja otvara posve novi svijet industrijske primjene.

Postojeće nano tehnike nastoje izraditi strukture manje od 30 nanometara i vrlo su skupe.

Ova nova tehnologija iz IBM-a koristi nano vrh (šiljak) koji je 100.000 puta manji od vrška zašiljene olovke kako bi se vrlo jeftino mogli dobiti 2D i 3D obrasci i strukture veličine od samo 15 nanometara.

Utjecaj kompjutora na memoriju

Je li upotreba digitrona smanjila ljudsko znanje o matematici ili ga povećala? I da li nikad veći pristup informacija koje pruža internet dovodi do veće količine osobne spoznaje ili ne?

Prema pisanju časopisa Times, nova studija je pratila utjecaj upotrebe kompjutora na ljudsku memoriju i došla do nekih zanimljivih odgovora, prenosi Magazin.hr. Sudionici su trebali utipkati rečenicu. Oni kojima je rečeno da će kompjutor pohraniti informaciju češće su zaboravljali zapisano nego oni kojima je rečeno da će se informacija odmah izbrisati. Tijekom drugog eksperimenta od sudionika se tražilo da zapamte i informaciju i folder na kojem je sačuvana. Začudo, ljudi su bolje pamtili folder nego samu pohranjenu činjenicu.

Oni koji već dulje tvrde da nas kompjutori zaglupljuju i prije su

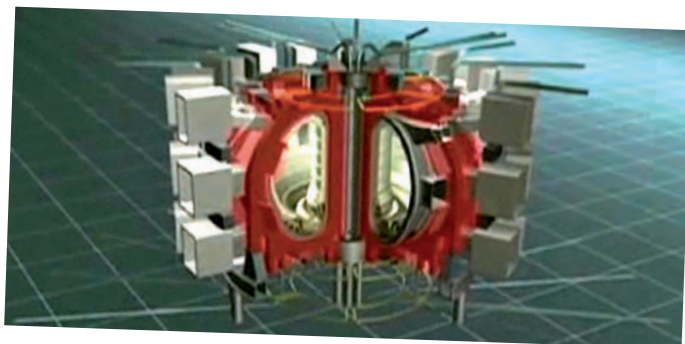
tvrdili da se zbog lakog pristupa informacijama ljudi ne trude zapamtiti ih. Tako ih lako mogu googlati.

Voditeljica istraživanja dr. Betsy Sparrow tvrdi da ovo ipak nije dokaz da nas uporaba kompjutera čini glupljima. Naime, i u prošlosti smo neke podatke ostavljali da ih drugi zapamte - osobe koje imaju bolju memoriju i veći interes za područje. Tako se žene ne zamaraju činjenicama o sportu jer pitaju svoje muževe koji ih pamte.

Način na koji ljudi razmišljaju može se promijeniti kao odgovor na okolinu koja se mijenja, no to se zbivalo i prije nego su kompjutori došli na scenu, zaključila je.

Korak rješenju svih energetskih problema

Koristeći poseban sustav zagrijavanja, fizičari su uspjeli po prvi put spriječiti nestabilne efekte u procesu fuzije u nuklearnom reaktoru budućnosti, piše hrvatski portal Znanost.com.

Znanstvenici su uspjeli napraviti velik pomak i zaustaviti rast nestabilnih efekata unutar fuzijskog nuklearnog reaktora postavljanjem posebnih antena koje odašilju elektromagnetsko zračenje, kojim se nastale nestabilnosti guše i smanjuju, prenosi Physorg.com.

To je jedan od najvažnijih koraka u izgradnji budućeg fuzijskog nuklearnog reaktora ITER na jugu Francuske. Taj reaktor trebao bi proizvoditi energiju poput Sunca, ali u ogromnom sustavu napravljenom na Zemlji.

Proces fuzije u tom reaktoru nastajao bi prilikom zagrijavanja plina na nekoliko milijuna stupnjeva Celzija, pri čemu se plin pretvara u plazmu. Ponekad se u toj plazmi javljaju nestabilnosti, koje onda znaju narasti i činiti da plazma počne vibrirati, piše Dnevnik.hr.

Kako je ITER-ov reaktor zamišljen tako da ga ograđuje magnetska komora, koja zadržava ultravruću plazmu u njemu, nestabilnosti i vibriranje mogu prouzročiti da plazma dotakne stijenke magneta te se naglo ohladi i pritom proizvede velike elektromagnetske sile unutar samog reaktora. Rezultat bi bio vrlo destruktivan i malo kome poželjan pa je ovo otkriće znanstvenika u tom smislu iznimno važno, jer sprečava taj scenarij.

Navedene antene ne bi onemogućile normalan rad reaktora, već bi samo reducirale nestabilnosti u njemu. Magnetsko polje tada bi nesmetano držalo plazmu u reaktoru. No, sve to zasad je postignuto samo u simulacijama super računala, jer ITER se još uvijek gradi. Sljedeći korak bio bi dodati antenama sustav detekcije, koji bi omogućio neutraliziranje nestabilnosti u realnom vremenu i sveo rizike na krajnji minimum.

Najvredniji plemeniti metal – rodij

Rodij je kemijski element koji u periodnom sustavu elemenata nosi simbol Rh, a atomski (redni) broj mu je 45. Ime mu dolazi od grčke riječi rhodon što znači ruža, prenosi portal Znanost.com.

Rodij je prijelazni metal devete grupe koji osim toga pripada i skupini platinskih metala. Otkrio ga je 1803. godine u platinskoj rudi engleski kemičar W. H. Wollaston, ubrzo nakon otkrića paladija. Srebrno-bijele je boje, a u prirodi se najčešće nalazi u platinskim rudama. Koristi se u legurama s platinom i kao katalizator. Rodij je najskuplji dragocjeni metal (u listopadu 2007. bio je oko 8 puta skuplji od zlata).

Trenutačno to nije slučaj, jer je cijena zlata zbog svjetske ekonomske krize višestruko skočila i još raste, tako da je zlato u ovom trenu skuplje od rodija, no nije i vrijednije, jer ga ipak ima kudikamo više od tog plemenitog materijala.

Isto tako, rodij je plemeniti metal koji se u prirodi rijetko pronalazi, čak 1.000 puta rjeđe od zlata te je zato i vrlo skup, a ulaganje u rodij vrlo je unosno.

Najvažnija primjena rodija je u legurama platine i paladija kojima poboljšava čvrstoću. Ove se legure koriste u zavojnicama za peći, cijevima za proizvodnju staklenih vlakana, elementima termočlanaka, elektrodama u svijećicama zrakoplova i laboratorijskim reaktorima.

Vrlo je važna njegova primjena kao katalizatora u brojnim industrijskim procesima. Zajedno s platinom i paladijem koristi se kao katalizator u katalitičkim pretvornicima motora s unutarnjim izgaranjem. U industriji nakita koristi ga se za elektrolitsko prevlačenje proizvoda od srebra i bijelog zlata.

Facebook o zakonima

Malo je ljudi koji mogu doprijeti do milijuna ljudi, a jedan od njih je Mark Zuckerberg, zahvaljujući činjenici da je pokrenuo najpopularniju društvenu mrežu – Facebook. Tako je na svom profilu, na kojemu ima 11 milijuna pretplatnika, izrazio nezadovoljstvo legislativama SOPA i PIPA te predložio alternativne zakone na kojima su radili zajedno s »političkim liderima koji se zalažu za internet«. Ni pola dana nakon objave njegovu poruku lajkalo je više od 400.000 korisnika Facebooka, piše Bug.hr.

Inače, Facebook ima i posebnu stranicu posvećenu antipiratskim zakonima.

Velike nacije i manjinska prava: U SAD-u upravo obilježen Dan Martina Luthera Kinga

I Have A Dream

Iako je situacija u SAD-u danas drukčija i bolja od one prije pola stoljeća, mnogi se i dalje pitaju kako je moguće da J. F. Kennedy, za kojega se tvrdi kako je za ljudska prava ne samo Afroamerikanaca i manjina, nego i ostalih građana SAD-a učinio daleko više nego King

Veličinu jednog praznika prepoznate kada saznate da će na taj dan i banke biti zatvorene. Međutim, u New Yorku ne samo banke, pošte i škole, nego i mnoštvo trgovina, pekarnica i fotokopirnica bilo je zatvoreno 16. siječnja ove godine, na Dan Martina Luthera Kinga. Tko je bio King i zbog čega je spomen na njega tako važan državni praznik?

Punim imenom i titulom, velečasni dr. Martin Luther King, Jr. bio je baptistički svećenik, borac za građanska prava i jedan od najvećih vođa za prava američkog crnačkog stanovništva (kod nas se to zove manjinska prava). Rođen je 15. siječnja 1929. godine u Atlanti, Georgia. Bio je jedan od vođa Marša na Washington 1963., kada je izrekao svoj govor naslovljen »I Have A Dream«. Protivio se ratu u Vijetnamu. Jedan je od najmlađih dobitnika Nobelove nagrade za mir, koju je primio listopada 1964.

Ubijen je 4. travnja 1968., hicem iz snajpera na balkonu hotelske sobe u Memphisu, Tennessee.

UŽIVO IZ FLATBUSH, BROOKLYN

Autor ovoga teksta bio je prisutan ove godine na događaju posvećenom ovom prazniku u Grace Reformed Church u Flatbushu, dijelu Brooklyna koji je pretežito naseljen crnačkom populacijom, prije svega doseljenicima s Jamajke. However, zanimljivo je da je, kada je zakoračio u crkvu, već rečeni autor primijetio više pripadnika onih rasa na koje pokret dr. Kinga nije bio prvenstveno usmjeren.

Tu smo upoznali i Sandru May Flowers, afroameričku aktivisticu i predsjednicu Senata sveučilišnih studenata, koja je i sama uočila kako je žalosno što ljudi za čije se

pravo na glasovanje King borio, danas to pravo uopće ne koriste.

»Nije ni bitno za koga ćete glasovati, ali konačno vam je omogućeno to pravo i iskoristite ga«, poručila je energično Sandra May.

Vrlo se zainteresirala za događaje tijekom 90-ih na našim prostorima, kao i za njihov outcome, jer sve dosad njena su saznanja o Srbiji bila, tipično američki, posve oskudna. Nakon ukratko prepričane, nama dobro znane priče, Sandra May nas je počastila komentarom: »You are a living history book«.

Na našu konstataciju da se do danas očigledno puno toga promijenilo od 60-ih, jer evo sjedimo skupa bez obzira na rasu i narodnost, pogotovo u usporedbi s državama iz Trećeg svijeta, pa i državom njegova podrijetla, vašeg su dopisnika demantirale tri tamo nazočne osobe: »To nije točno! Ljudska su prava u Americi još uvijek suzbijena samo što se to ovdje radi na sofisticiran način.«

DOKUMENTARAC, IMANI DANCE I OBAMA

Događaj je na prvom mjestu bio namijenjen djeci iz vrtića koja su krajem dana dobila ilustrirane čitanke i pjesmarice o američkim borcima za ljudska prava. Na samom početku emitiran je dokumentarni film o Martinu Lutheru. Nakon toga, svi smo bili podijeljeni u skupine gdje smo diskutirali o dokumentarcu i trenutačnoj situaciji u Sjedinjenim Državama. Simpatično je bilo vidjeti i ples mališana, gdje se u trenutku okretanja oko svoje osi, jednoj djevojčici malo zavrtjelo u glavi, te je umalo izgubila ravnotežu na podiju. Također, dvije su djevojke izvodile Imani dance, afrički ples uz ritam bubnjeva, bosonoge i obučene u suknje koje su djelovale kao da su od slame.

Iz čitanke je djeci čitana i životna priča o sadašnjem predsjedniku Baracku Obami, koji je ujedno i prvi crni predsjednik SAD-a. Sandra May je u našem razgovoru dodala: »Iako se od Obame puno više očekivalo, moramo znati kako je većinu problema naslijedio.«

Najveći broj prisutnih činili su studenti s raznih koledža kao što su City College, New York University i Long Island University - ogranak u Brooklynu.

DRUGA STRANA O KINGU

Mnogi se danas, s druge strane, pitaju kako je moguće da John Fitzgerald Kennedy, predsjednik Sjedinjenih Američkih Država od 1961. do dana njegova ubojstva, 22. studenoga 1963., nema niti jedan dan koji se obilježava u njegovo ime. Većina će se složiti kako je Kennedy učinio daleko više za ljudska prava, ne samo Afroamerikanaca nego i ostalih građana SAD-a, nego što je to uradio King.

Postoje i optužbe na račun Kinga da je surađivao s komunistima, novac prikupljen od donacija crkvi trošio na prostitutke, zlostavljao žene, te da je popularni govor u Washingtonu 1963. bio njegova jedina svijetla točka, a da čak ni ti govor nije bio autentično njegov.

U američkom se narodu dovodi u pitanje i njegov pogled na homoseksualnost, koji bi kao svećenik, iako tu temu nikada u javnosti nije spominjao, vjerojatno bio protiv gay brakova, što bi »on the other hand« bilo proturječno suštini njegovih aktivnosti. Jedan od njegovih najbližih suradnika i jedan od organizatora Marša na Washington, Bayard Rustin, otvoreno je priznao da je gay, ali se to uspješno zataškalo jer bi to »štetilo naporima dr. Kinga i ostalim liderima Afroameričkog pokreta za ljudska prava«, tako da je njegovo ime gotovo palo u zaborav.

Tomislav Perušić

Damir Šaban i Davorin Bogović, akteri predstave »Gustlsalon«

Vječne mogućnosti iščitavanja Matoša

Obožavam Matoša, oduvijek sam ga čitao, a onda mi je Damir cijelu stvar »otvorio«, kaže poznati glazbenik Davorin Bogović koji se okušao u ulozi velikog književnika

Prošle je godine u somborskom Hrvatskom domu gostovao zagrebački Gustl teatar, s cabaret predstavom »Gustlsalon«. Predstava je nastala na osnovi tekstova jednoga od najznačajnijih hrvatskih pjesnika, putopisaca, esejista, novelista, novinara, ali i glazbenika, s obzirom da je svirao violončelo, Antona Gustava Matoša (1873.-1914.), poznatog i pod pseudonimom AGM. Podnaslov ove predstave, kako kažu njezini autori, mogao bi glasiti i »Matoš, naš suvremenik«, s obzirom na vječnu mogućnost suvremenih interpretacija njegove (auto)biografije, umjetnika nemirna duha i avanturista, i ostalih njegovih književnih tekstova.

Glumci predstave, s kojima smo i vodili ovaj razgovor, su Damir Šaban, hrvatski kazališni, filmski i televizijski glumac (Bitange i princeze, Bibin svijet, Naša mala klinika, Odmori se, zaslužio si, Zabranjena ljubav, Smogovci itd.) i Davorin Bogović, jedan od osnivača i prvi pjevač benda Prljavo kazalište, vjerojatno najpoznatiji po otpjevanim stihovima – »Moje ime je Davorin Bogović, a ovo sve oko mene je crno-bijeli svijet!«

Dečki, zašto ste odabrali baš Matoša?

Damir: Na jednoj predstavi slučajno sam igrao Matoša kada mi je redatelj Branko Brezovec zadao da sam pronađem još neke tekstove i tada sam pročitao cijeli Matošev opus. Tek sam onda našao mnoge njegove tekstove koje nitko u školi ne uči, npr. dobre satirične tekstove, i oduševio sam se.

Davorin: Ja također obožavam Matoša, oduvijek sam ga čitao, a onda mi je Damir cijelu stvar »otvorio« i tek sam tada vidio koliko toga Matoš ima. Ova predstava je samo skraćena verzija iste, morali smo napraviti odabir tekstova po kojima ćemo raditi predstavu jer bi bila predugačka. Damir me je čak doživljavao poput Matoša koji je bio preteča novih strujanja u hrvatskoj književnosti, a ja sam to bio u rocku. Inače, ovu smo predstavu izveli preko 400 puta i gostovali u Crnoj Gori, Minsku, Londonu, Parizu, Berlinu itd.

Davorine, poznato je da si se glazbom bavio na način da si pisao i pjevao socijalno angažirane tekstove, kritične prema društvu i lošim društvenim pojavama, punkerskog si svjetonazora, buntov-

nik... Smatrate li da je danas umjetnost odustala od društvenog angažmana?

Davorin: Gle, ima nas još nešto malo koji tako doživljavamo umjetnost. Ali, ima i novih »klinaca«, koji se jako teško probijaju, npr. Kawasaki 3P, ali jako je to slabo, barem što se rock muzike tiče. Jednostavno su prevladale neke druge stvari, ne znam ni sam točno zbog čega.

Damir: Nažalost, sve vrste umjetnosti, pa i rock 'n' roll, su degradirale u tom smislu. Vjerojatno su to posljedice rata, ali to nije isključivi razlog. Opći ukus je strašno pao. Uvijek se rado sjetim nekih prošlih vremena, npr. redatelj Kreše Golika, osobito njegove serije Gruntovčani, i naravno Matoša (smijeh).

Damir, kako se tebi, kao glumcu, čini stanje u suvremenom hrvatskom teatru. Koja bi zagrebačka kazališta izdvojio kao vrijedna?

Damir: Ja sam član Zagrebačkog kazališta mladih (ZKM-a) na koji sam vrlo ponosan. To je kazalište koje putuje po svijetu, ima dobre predstave i usudim se reći da je ZKM postao hrvatski izvozni proizvod. Općenito se ne bih izrazio da je stanje u hrvatskom teatru loše, generalno je po meni veći problem taj opći duh, odnosno nedostatak općeg duha i dobrog ukusa. U Zagrebu se masovno slušaju »cajke«, to mi je stvarno teško razumijeti.

Kakav je danas svijet, Davorine, po tvom mišljenju? Je li on još uvijek crno-bijel, crniji ili bijelji nego ranije?

Davorin: Crno-bijel je, naravno. Uvijek je bio i ostat će crno-bijel.

I za kraj pitanje – sviđa li ti se, Davorine, Sombor?

Davorin: Da, uvijek me je na Sombor asocirao Zvonko Bogdan s pjesmom U tom Somboru. Zadnjih tjedan dana sam samo googlao kako bih se što bolje pripremio za dolazak ovdje i ovo malo što smo imali prigodu obići i susresti se s nekim ljudima... Ajme, kakva divota! I uopće me čudi kako s Prljavim kazalištem, u vrijeme kada smo napravili Crno-bijeli svijet, nikada u Somboru nije bilo svirke. Ali, volio bih doći i svirati u Somboru, Subotici, a imali smo koncerte u Novom Sadu, u klubu Route 66, i Beogradu. I danas ponekad sa svojim bendom Davorin i Bogovići sviramo tamo. Nadam se da ćemo uskoro svirati i u Somboru i Subotici. Ukoliko čujete za naš koncert u vašem gradu, svi ste pozvani čuti pravi rock 'n' roll – Davorina i Bogoviće.

Vladan Čutura

Estradno glazbeno nebo sigurno je zasijalo kada se prije više od dvadeset godina na njemu pojavila Ivana Ranilović, poznatija kao Vanna. Pjevačku karijeru započela je s kolegom Ilanom Kabiljom, osnivajući duet Ilan & Ivana. Nastupali su na Zagrebfestu 1990. i osvojili »Zlatnu notu«. Veliki uspjeh stiže s grupom Electro Team (ET), gdje je prvo pjevala prateće vokale, a ubrzo postaje ravnopravna članica. Vanna je s ET-jem definitivno obilježila devedesete godine. Najveći uspjeh su postigli s hitom »Tek je dvanaest sati«. I pored golemog uspjeha, poslije osam godina rada ET se raspada, a Vanna najavljuje solo karijeru s pjesmom »Ponekad«. Prvi samostalni album pod nazivom »Ispod istog neba« objavljuje 1998. Danas Vanna iza sebe ima pet studijskih albuma i dva Porina za najbolju žensku izvedbu. Surađivala je s najpoznatijim hrvatskih pjevačima. Nedavno je boravila i u Beogradu gdje je napravila suradnju s Nevernim bebama.

KUŽIŠ?!: Slavite dvadeset godina karijere. Kada se osvrnete unatrag, biste li što mijenjali?

Tijekom tog razdoblja bilo je impresivnih trenutaka, ali vjerujte mi bilo je i trenutaka koje ne bih opet proživjela i raznih nelagoda koje mi i danas izazivaju nezadovoljstvo. Vjerujem da je u svim životnim karijerama tako. Loše nas stvari učine otpornima za budućnost, a neuspjesi nas spuštaju na zemlju, tako mora biti, to je život. Bez obzira, mislim da sam zadržala osnovni kriterij koji sam sebi zadala još prije dvadesetak godina, a to je – glazba je ono što mi je konačni cilj, ne sredstvo koje će me učiniti poznatom.

KUŽIŠ?!: S grupom ET napravili ste preokret u svojoj karijeri, posebice mega hitom »Tek je dvanaest sat«. Devedesete se vraćaju u modu, kako vi gledate na to danas?

Pa ne znam u kojoj se mjeri može zaista vratiti neko prošlo desetljeće. Ja u želji za slušanjem glazbe devedestih prepoznajem potrebu ljudi da slušaju ono za što su se emotivno vezali prije i meni je drago da sam s grupom ET dio toga. Tek sam u zadnje vrijeme postala svjesna koliko ljudi vole glazbu devedestih. Oni koji se srame te činjenice, pogrdno tu glazbu zovu trash. Ali, pjesme ostaju ili nestaju, većina onih koje sam ja otpjevala je ostalo, srećom.

INTERVJU: Vanna

Glazba kao cilj, a ne sredstvo

KUŽIŠ?!: Imam dojam kako vam je ovo trenutačno razdoblje najbolje, da ste se pronašli na vašem posljednjem albumu »Sjaj«?

Nadam se da ima još mnogo ljudi koji tako misle, iako volim sve svoje glazbene faze. U svakom trenutku sam radila ono što sam mislila da me najbolje predstavlja, ne sjećam se baš puno kalkulacija oko snimanja pjesama ili nastupanja na mjestima koja nisu bila za mene. Ovaj posljednji album sam radila najduže, najosobniji je i u svakom je smislu pod mojim nadzorom jer sam, naime, sama izvršni producent i diskograf tog albuma. Croatia Records je distributer, ali sve ostalo smo proizveli i nadgledali sami. Osjećala sam se dovoljno iskusnom za takav poduhvat. Uostalom, treba ponekad preuzeti

odgovornost za svoje djelo jer nisu više vremena u kojima će sve za vas odraditi diskograf, a vi ćete glumiti umjetnika koji nije ni s jednom nogom na zemlji.

KUŽIŠ?!: Album »Sjaj« je objavljen prije skoro godinu dana. Koliko ste zadovoljni samim albumom i njegovim prijemom kod publike?

Pjesme su prihvaćene odlično, imam puno pregleda na internetu, radio postaje me zaista dosta »vrte«, a tek smo na pola puta s promoviranjem pjesama. Naravno, uvijek može i bolje, ali ja sam ponosna na svoju konstantu u srcima ljudi. No vjerujem da sam još uvijek dovoljno intrigantna glasom, stasom, glazbenim sadržajem i posebno koncertima. Ne želim biti predvidljiva, mislim da imam potencijala za

Mislim da sam zadržala osnovni kriterij koji sam sebi zadala još prije dvadesetak godina, a to je – glazba je ono što mi je konačni cilj, ne sredstvo koje će me učiniti poznatom

Razgovarala: Anita Klinac

KUŽIŠ?!: Na novom albumu i vi potpisujete dvije pjesme...

To, eto, samo izgleda kao nešto novo, ali ja sam supotpisnica svih pjesama ET-a, barem onih koje dobro znate. Kada sam krenula u solo vode, poželjela sam pjevati pjesme drugih autora jer to nisam mogla u bandu, naprosto sam si ispunila mnoge glazbene želje jer zaista cijenim mnogo kompozitora. Tako je i danas, ali ima još kreativnog potencijala u meni pa svako malo napišem neku pjesmu. Tako će, čini mi se, biti i ubuduće. Mislim da se ljudi još nisu zamorili od mojih rima i melodija pa im mogu zvučati svježije i uzbudljivo.

KUŽIŠ?!: Snimili ste i nekoliko dueta tijekom dosadašnje karijere, s Gibonnijem, Oliverom, Ninom Badrić...

Imala sam sreću da sam pjevala sa svima koje cijenim i volim, nitko me nije odbio, ha, ha. Ipak, nikada neću snimiti pjesmu s nevjerojatnim Tošetom, nije bilo dovoljno vremena.

KUŽIŠ?!: Nedavno ste boravili u Beogradu, i to poslovno i napravili suradnju s grupom Neverne bebe. Kako je došlo do nove suradnje?

Da, kontaktirale su me »Bebe« još prije nekoliko mjeseci s idejom za zajedničkom suradnjom. Prošlo je dosta vremena do realizacije ideje. Oni naime završavaju novi album i ja im gostujem na jednoj prekrasnoj pjesmi koja se zove »Samo za tvoje oči«. Već godinama rade odličnu glazbu i ja im čestitam na dosljednosti i umjetničkim dosezima koje njihovo muziciranje dotiče. S talentiranim ljudima je uvijek jednostavno surađivati, brzo se nađemo. Vjerujem da će i publika uživati u našoj suradnji.

KUŽIŠ?!: Što vas čini sretnom?

Odlična pjesma na radiju, koncert, odličan pjevač, talentirani glumci, odličan film, sunčan dan na moru, vožnja brodom, iznenadno ili dobro planirano putovanje, društvo mog supruga, dobro skuhan ručak, fina večera u restoranu, pristojni i iskreni ljudi, samozatajni, prirodna ljepota, pobjeda sportaša za koje navijam i svaki pogled na moju lijepu djecu. Druženje s prijateljima, obitelji, izljev ljubavi ljudi koji vole moje pjesme, kad netko ozdravi, a bio je bolestan... Morala bih prestati nabrajati.

uvoditi novitete, ne trebam stalno trubiti jedno te isto.

KUŽIŠ?!: Cio album je malo drukčijeg zvuka nego što smo navikli...

Pa eto, to su ti noviteti, tako su pjesme skupljene za ovaj album diktirale. Zнала sam otpočetka da želim što više brzih i dinamičnih pjesama jer se, izvodeći ih uživo, tako najbolje osjećamo ja i publika. Svi smo mi pjevači jako osjetljivi na balade, volimo ih pjevati, zaljubljujemo se u njih, a onda na koncertu shvatite da jedva čekate da na red dođe brza pjesma. Balade su radiofonične, ali u svojoj dvadesetogodišnjoj karijeri sam ih zaista sakupila mnogo. Ne dovoljno, ali mnogo.

KUŽIŠ?!: Kada vas možemo ponovno očekivati u Srbiji?

Vjerujem da ćemo Neverne bebe i ja uskoro promovirati našu zajedničku pjesmu i istina, godi mi višegodišnji interes publike u Srbiji za moje pjesme, stare i nove. Možda ta činjenica i rezultira odličnim koncertom!

**BESPLATNE
GRADSKÉ
NOVINE
ZA
UČENIKE**

5+

www.novine5plus.com

NAJAVA

TBF

27. siječnja, Beograd

Splitski će hip hop sastav TBF večeras održati svoj prvi koncert u Beogradu. Svirka koja počinje u 21 sat bit će održana u sali Amerikana u Domu omladine.

Bend čija su dva singla »Mater« i »Veseljko« s novog albuma »Pistaccio metallic« vrlo dobro prošla kod publike, obećava srpskoj prijestolnici višesatnu odličnu svirku, puno plesa, smjeha i zabave, piše »Blic«.

Marin bal

4. veljače, Lemeš

HBKUD »Lemeš« organizira Marin bal, u subotu, 4. veljače, u mjesnom Domu kulture. Goste će zabavljati tamburaški sastav »Bekrije« iz Ljutova. Bit će organizirana i bogata tombola te igre iznenađenja. Bal počinje u 19.30. Sve informacije u vezi pokladne manifestacije možete dobiti na telefone: 063/1184050 i 063/7172043.

Gupčev bal

11. veljače, Tavankut

»Gupčev bal« u organizaciji HKPD-a »Matija Gubec« bit će održan u subotu, 11. veljače, u sportskoj dvorani Osnovne škole »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu. Na svečanoj akademiji, koja počinje u 19 sati, HKPD-u »Matija Gubec« bit će uručena Povelja Republike Hrvatske, koju je ovome društvu dodijelio hrvatski predsjednik dr. Ivo Josipović u povodu 65 godina rada društva i 50 godina od

nastanka prve slike od slame i organiziranog rada u umjetnosti u tehnici slame. Uz reprezentativnu postavku slika u tehnici slame nastalih tijekom 50 godina, bit

će upriličen i prigodni program. Gupčev bal se nastavlja nakon svečane akademije, u 20 sati. U programu će nastupiti članovi HKPD-a »Matija Gubec«, Tamburaški sastav »Bekrije« i Tamburaški sastav »Legende« iz Velike (Republika Hrvatska). Informacije na 064/2015274.

Književno prelo 20. veljače, Subotica

U povodu 10. obljetnice rada, Hrvatska čitaonica Subotica priređuje Književno prelo u HKC-u »Bunjevačko kolo« u ponedjeljak, 20. veljače, s početkom u 18 sati.

Ovogodišnje Književno prelo svojim programom obilježava 10. obljetnicu djelovanja podsjećanjem na rad s djecom, mladima, pjesnicima, u nakladničkoj djelatnosti, u priređivanju Dana Balcinta Vujkova. Tijekom večeri predstaviti će se i gosti koji desetak godina surađuju s Hrvatskom čitaonicom, a na poseban

će način svoje desetogodišnje djelovanje obilježiti i Hrvatsko društvo za pomoć učenicima »Bela Gabrić«. Publiku će recitatori, glumci, pjevači i tamburaši povesti u medijsku avanturu: knjigom, riječju, suvremenim prezentacijama, igrama i ponekim iznenađenjem.

Glumci Male scene Hrvatske čitaonice izvest će predstavu »Tamburaški oproštaj« Marjana Kiša.

Turneja Fita u veljači

Riječki bend Fit će tijekom veljače održati mini-turneju po regiju, koja će obuhvatiti nastupe u klupskim prostorima u Hrvatskoj, BiH i Srbiji, pri čemu najavljuju

da je februarska turneja »samo početak koncertnih aktivnosti, te da se do kraja godine očekuju nastupi u svim državama bivše Jugoslavije«, objavio je sajt emisije »Gruvanje«.

Što se tiče nastupa u Srbiji, Fit će održati koncert u Staroj Pazovi za Dan zaljubljenih, a potom i koncert u Beogradu, 16. veljače u klubu Atom. Moguće je da Fit i narednog dana završi u tom prostoru, u slučaju velikog interesa i rasprodanih ulaznica. Posljednji koncert tijekom mini turneje nazvane »Winter Club Tour«, Fit će održati 18. veljače u novosadskom klubu Route 66.

Inače, bend je objavio i novi spot za pjesmu »Kraljica«. Također, odlučio je obradovati svoje fanove tako što im je na sajtu www.fitrijeka.com omogućio slobodno preuzimanje svih triju albuma.

preporuka

Dječaci - Istina (Croatia Records 2011.)

Drugi album splitsko-zagrebačkog hip hop benda pojavio se koncem prošle godine. Dobrom prijmu »Istine« kod kritike i publike prethodila je i u značajnoj mjeri pridonijela popularnost skupine ostvarena na, zasad još uvijek slobodnom, mediju interneta. Više je razloga njihova, uvjetno rečeno, uspjeha. Dječaci se razlikuju od ostatka kolega s reperske scene jer su negdje između izvođača koji se u aranžerskom smislu oslanjaju na rad s »matricama« i onih koji to čine sa živim bendom. Usto, budući da dolaze iz Dalmacije, u njihovim pjesmama možete čuti mediteranske glazbene teme, čime pomalo podsjećaju na svoje starije suborce TBF. Iako ih u pristojnoj mjeri rabe i u pjesmama na ovom albumu, istodobno znaju biti i (auto)ironični spram reperskih stereotipa (čvrst »gangsta« stav, neupitni osjećaj pravednosti, život »na ivici«, citati iz crnih kronika...). Zbog toga nam se Dječaci čine bližima; lakše je povjerovati u njihovu »istinu«. Drukčiji i svježiji od drugih, Dječaci i njihova »Istina« s pravom zaslužuju pozornost poklonika popularne glazbe. Stoga, ukoliko već niste, potražite ih na netu!

D. B. P.

»Umjetnik«, Michel Hazanavicius, (Belgija, 2011.)

Film »Umjetnik« francuskoga redatelja Michela Hazanaviciusa izazvao je burne reakcije u američkim, ali i europskim medijima. Nakon što je dio kritike negodovao brojne nagrade koje je film dobio, među njima i tri Zlatna globusa kao najava za Oskare, publika u Liverpoolu je izašla s projekcije i tražila da im se vrati novac. Kao razlog oni su naveli »odsustvo zvuka i suženu sliku« očito ne znajući da je u pitanju nijemi film. Da, dobro ste čuli! Netko je u 2011. godini snimio nijemi film. I to kakav! Film obrađuje zlatno doba Hollywooda, razdoblje prvih pravih, neki kažu i jedinih, filmskih zvijezda, ali i onoga što se događalo s njima u tranzicijskom razdoblju prelaska s nijemog na film sa zvukom. Neki su tu tranziciju lako prošli, a kao što ćete vidjeti u filmu mnogi nisu. Bez obzira što je film nijem izuzetno je uživanje gledati ga, osobito u kinu. Ne znam hoće li isti imati kino distribuciju u našoj zemlji i to će vjerojatno ovisiti od broja Oscara koje osvoji, a čini mi se da je glavni favorit ove godine i ako nije moj osobni favorit.

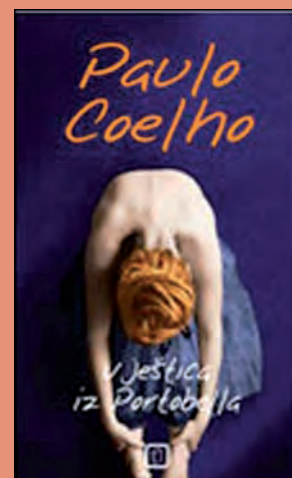
M. Šokčić

Paulo Coelho, »Vještica iz Portobella«

Coelho je autor kojega i hvale i osporavaju, ali činjenica je da se radi o jednom od uveliko najčitanijih pisaca današnjice. Neki ga osuđuju da promiče »new age« ideje, a neki ga veličaju kao genijalna književnika. No, njegove ideje o vjeri kao pojmu koji je individualan za svakog čovjeka, navode ljude da se potrudu naći svoj put ka svjetlu. »Vještica iz Portobella« je knjiga koja »preobražava čitateljevo shvaćanja ljubavi, strasti i žrtvovanja«. Priča o životu glavnog lika, Athene ili Sherine ispričana je iz perspektive njezinih bliskih prijatelja, obitelji, suradnika. Knjiga je, zapravo, skup njihovih izjava nakon što je ona ubijena. Život ove žene iznimno je kompleksan. Rođena je u Rumunjskoj, bila je romsko dijete ostavljeno u sirotištu, posvojena je od strane katoličke obitelji iz Libanona, a veći dio svog života provela je u Londonu. Svoj dodir s Bogom ili je možda prikladnije reći – sa svjetlošću, ona doživljava kroz ples. »Ljubav jest!« Ukoliko ste pretrpani obvezama, »Vješticu iz Portobella«, nemojte uzimati u ruke jer ju je teško ispustiti.

I. Rudić

VOLONTERSKI KULTUR KLUB FOKUS FONDACIJE
VAS POZIVA NA PRVU PRODAJNU IZLOŽBU

A FOKUS ALAPÍTVÁNY ÖNKÉNTES KULTÚRKLUBJA
MEGHÍVJA ÖNT AZ ELSŐ, ÉRTÉKESÍTÉSSEL IS EGYBEKÖTÖTT KIÁLLÍTÁSRA

kvART

KADA? MIKOR?

30. SIJEČNJA 2012. GODINE
2012. JANUÁR 30.

U KOLIKO SATI? HÁNY ÓRAKOR?

15:00 - 20:00

GDJE? HOL?

U MODERNOJ GALERIJI
"LIKOVNI SUSRET"

KÉPZŐMŰVÉSZETI TALÁLKOZÓ
MODERN GALÉRIÁJA